

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,
יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולملא אותו בדיקנות. אידמיilo ההוראות עלול לגרום לתקלות ואך להביא לידי פסילת הבחינה.
הבחינה نوعה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לחת או לקבל חומר בכתב או
בעלפה.
אין להכנס לחדר הבחינה חומר עוזר — ספרים, מחברות, רשומות — חוץ מ"חומר עוזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלה או בהוראות מוקדמות
של המשרד. כמו כן אין להכנס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עוזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.
לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למושגיה ולוузוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!**הוראות לבחינה**

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלה מודפסים הפרטים האישיים האישיים שלו. אין להוסיף או לשנות שם פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המועדף למדבקת הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקורי) משום שהחלק זה לא ייסרק.
4. לטיווח ישמשו ארך ורקע דפי מחברת הבחינה שיופיעו לבן.
5. אין לתלות או להוסיף דפים. מחברת שתותOSH לא שלמה תעורר חשד לא-קיים טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקה בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

מדבקת שאלה
ملصقة נמודג' אמתحان

מדבקת נבחן וההתאמות
ملصقة ממתן ומלاء-مات

שנה הסنة חודש الشهر		
מועד מועד		
סמל ביה"ס מס' תעודה זהות		
מספר رقم המدرسة رقم ההוראה		

מדבקות לנבחן
ملصقة ממתן

יש להזדקק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)
يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتلكن (بدون اسم)

אם ניתנה מחברת נוספת
إذا أعطي دفتر إضافي

     יש לסמן במשבצת
يجب الإشارة في المرجع

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم
الإدارة التربوية
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عوائق مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان.
أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يسمح طلب المساعدة من الغير،
ولا يسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفهية.

لا يسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسابقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان.
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يسمح إضافة أو تغيير أي تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يسمح الكتابة في هواش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسؤولية تستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يسلم ناقضاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمى لكم النجاح!

סוג הבדיקה: בגרות
מועד הבדיקה: קיץ תשפ"א, 2021
מספר השאלה: 11281
נספח 1 — מאמריים
נספח 2 — דף עזר לנבחן

מועד קיז

שים לב: בבדיקה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

א. **משך הבדיקה:** שלוש שעות.

ב. **מבנה השאלה ופתחה הרעכתי:** בשאלון זה שני חלקים.

- **50 נקודות** **חלק ראשון** — **הבנה והבעה**
- **50 נקודות** **חלק שני** — **לשון**

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילוט היחס

פרק ב: תחביר { יש לבחור באותן הפרקים

פרק ג: מערכת הצורות

סך הכל — **100 נקודות**

ג. **חומר עזר מותר בשימוש:** דף עזר לנבחן (נספח 2).

ד. **הוראה מיוחדת:** יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבדיקה מצורפים דפי טויטה לשימושך. אין להוציא דפים אחרים למחברת הבדיקה.

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכווננות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את המאמרים 1-3 שבנספח 1 המצורף, וענה על כל השאלות 1-6 שלפניך.

הקפד על כתיב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. מהו הנושא המשותף שלשלושת המאמרים שקרהת? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) החלפת כינוי הגוף הניטרלי בעברית לשון נקבה

(2) הבדיקה המגדרית בשפה העברית

(3) תרומתה של התנועה הפמיניסטית לעברית

(4) שינויים מכוונים הפגעים בהתפתחות העברית

2. א. כותב מאמר 1, יהודה איינברג, מפרט במאמרו את הדרכים לקידום שפה שוויונית, שבהן משרד החינוך מציע לפנות לתלמידים.

לשם מה מפרט איינברג במאומו את הדרכים האלה? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) כדי להוכיח את עמדת התנועה הפמיניסטית.

(2) כדי להשווות אותן לדריכים שהוא מציע.

(3) כדי לפסול אותן ולהזק את עמדתו.

(4) כדי לבחור מהן את הדרך הטובה ביותר.

ב. ציין הבדל אחד בין הדרכים שהציג משרד החינוך לקידום שפה שוויונית בעברית (על פי מאמר 1) ובין הדרכים

לקידום שפה שוויונית בשפות אחרות במדינות כמו שוודיה וספרד (על פי מאמר 2, פסקה ח). (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

- .3. שני המאמרים 1 ו-2 שקרהת הם מאמרי עמדה, בהם כל כותב מתייחס לטענות נגד של אחרים. ציין בנוגע לכל מאמר מי הם "האחרים" שהכותב מתייחס לטענותיהם. (4 נקודות)

מאמר 1:

מאמר 2:

- .4. נסח את טענת הנגנך של "האחרים" הנזכרים במאמר 1. (5 נקודות)

לפניך ציטוט מפסקה ד במאמר 1: "השימוש בלשון רבים מזכיר את תחרות האפליה לעומת השימוש בלשון יחיד בוצרת זכר".

- מה עשוי להיות דעתה של כתבתת מאמר 3, רונית גדייש, על משפט זה? הסבר את קביעתך, וצטט הוכחה מדבריה. (6 נקודות)

לפניך קטע מכתבה שפורסמה בעיתון. "משרד החינוך בוחן את האפשרות להפסיק את השימוש בלשון זכר ייחיד בבחינות הבגרות, וחולפות שונות נבדקות. בחודשים האחרונים נערכו במשרד כמה דיונים בנושא. בצד תמיכה עקרונית במהלך נראתה כי יש גם כמה גורמים בתוך המשרד אשר מתנגדים לו".

(מעובד על פי קשתி, א' (21/8/2020). הארץ. אוחזור מס' haaretz.co.il.)

- כתוב מה עשוי להיות דעתה של כתבתת מאמר 2, דפנה אייזנרייך, על כוונתו של משרד החינוך למצוא חלופה לשימוש בלשון זכר ייחיד בבחינות הבגרות. נמק את קביעתך על פי מאמרה. (5 נקודות)

עברית: הבעה, הbhא, ולבונן, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחין

6. מטלת כתיבה (20 נקודות)

השפה העברית מבחןיה בין זכר לנקבה. ביום החבורה מודעת יותר לשווון בין המינים, וכך עולה הדרישה לפעול באופן מיוחד שפה שוויונית יותר. השנה ביום העברית התעורר דיון איבורי בדרישה זאת.

כטוב סקירה ובה תציג את **העמדות השונות** בקשר לדרישה לפעול באופן מכוון למען שפה שוויונית יותר, וכן תציג את הnymoskim לעמדות האלה, התבסס על **מאמר 2 ו-3** בלבד.

הLDAP על דרכי מסירה מוגבלות ועל אזכור מקורות המידע בגדי הסקירה ובוסף (ביבליוגרפיה).

כטוב בהיקף של 100–200 מיליון השתמש בעמוד זה לכתיבת טויה, ואת הסקירה כתוב בעמודים 7–8.

טיוטה

עברית: הבנה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

עברית: הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

שים לב: שאלת 7 בעמוד הבא.

עברית: הבנה, הbhעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עלייך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלה 7.

7. לפניך משפטים וביהם מספרים מודגשים וכן אפשרות להגיית שם המספר. כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנתק), והקף את czorah ha-nabuna מבין האפשרויות להגיית שם המספר.

עברית במספרים

- בשנת אלפיים **וּשְׁתִים עָשֶׂרֶת / וּשְׁתִים עָשֶׂרֶת** הכריזה ממשלה ישראל כי בכל שנה, בכ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בר-יהודה, יציין יום הלשון העברית. השנה צוין יום הולדתו **ה-163** של בר-יהודה ב-**5** בינוואר.
- **אחד/אחד** המפעלים החשובים של אליעזר בר-יהודה היה כתיבת מיליון לישון העברית, אולם הוא הספיק לפני מותו לעודור רק את **7** הכרכים הראשונים של המילון.
- מספר הכרכים במלון בר-יהודה גדול כמעט פי **3** מאשר�数字 **3** במספר הכרכים במלון אבן-שושן (2003).
- אחת השאלות הנפוצות ביותר המופנות אל האקדמיה ללשון העברית היא "כמה מילימ יש בעברית?", והתשובה על כך היא שיש בעברית בערך **45,000** מילימ.
- במלון מס' **66** של "אקדמי", DIDUON האקדמיה ללשון העברית, התפרסמו החלופות העבריות **لארבעת/ארבע** המילימ האלה: "אפקט", "גימטר", "פיניק ניוו", "פזדקאסט". החלופות הן חיפשון, מישוקנו, מדשות כזב, הקפה.
- בסקר שנערך לכבוד יום הלשון העברית פורסם כי 72 אחוזים מן הישראלים מדברים עברית ברמה טובה מאוד, 13 אחוזים ברמה טובה, **שְׁמוֹנָה/שְׁמוֹנָה** אחוזים מהם מדברים עברית ברמה בינונית, והשאר מדברים ברמה נמוכה או אינם יודעים לדבר עברית כלל.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
בחר בפרק שלמדת: בפרק ב – תחביר **או** בפרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמיש שאלות, 8-12 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלק, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

.8. א. לפניך משפט.

הדרישה שהاקדמיה ללשון העברית תפעל לשוויון מגדרי של העברית נובעת מן ההנחה

שכאשר יתקיים בשפה שוויון מגדרי, תחול התקדמות במקומן של הנשים בחברה.

(1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____

(2) אם המשפט מורכב, תחම את הפסוקיות, וצין את התפקיד התחבירי של כל פסוקית; אם המשפט הוא משפט Aiיחוי, תחמן את Aiבריו.

ב. לפניך משפט פשוט.

مفאות הסטמיות של לשון הזכור כל מצוות התנ"ך מנוסחות בלשון זו.

נתח את המשפט: ציין מעל המשפט את התפקידים התחביריים של המילים בו.

עברית: הבנה, הbhva, הלשון, קץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

- .9. לפניך שלושה משפטים.
- I. מטעמי פמיניזם לשוני החולו הדברים להציג את עניין המגדר בשימושו הלשון השונים.
- II. בתהילך מהיר למדיה הולכת ואובדת הרוגשת הסטמיות בנסיבות רבים.
- III. אחת הדרכים לקידום שוויון מגדרי היא שימוש בשפה שוויונית.
- A. (1) מתח קו מתחת לכל הנושאים במשפטים.

(2) ציין את מספר המשפט שהושא בו יוצא דופן מבחינת סוג.

(3) מהו סוגן של הושא היוצא דופן?
- B. לפניך שני משפטים, בהםם חלקים כוללים.
- I. הפניה לנשים בלשון זכר צורתה, מקוממת ומעוררת הרוגשה של זלזול ושל הדירה.
- II. בסופו של דבר הפניה בלשון זכר פוגעת במסר ובחוויה הרוגשת שהמענים מבקשים ליצור.
- מתח קו מתחת לכל אחד מהחלוקים הכלולים במשפטים I ו II, ציין מעל לכל חלק כולל את התפקיד התחריבי שלו במשפט.
- ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה מסומנת בקו.
- I. נוסח הפניה חשוב במובן לא רק מבחינה סמלית, אלא גם מבחינה מעשית.
- II. מובן שנוסח הפניה חשוב לא רק מבחינה סמלית, אלא גם מבחינה מעשית.
- (1) מבין שתי המילים המסומנות בקו הקף את המילה שהתפקיד התחריבי שלו הוא הסבר.
(2) הסבר את תפקידו של ההסבר במשפט.
-

עברית: הבנה, הbhעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

10. א. לפניך שלושה משפטים מורכבים שנתחמו בהם פסוקיות.

I. **אילו יכולנו לתכנן את השפה,** בודאי היינו מותרים על המין הדקoxic של שם המספר ושל שמות עצם

שהמין שלהם הוא דקoxic בלבד.

II. **נשים נאלצות לתהות אם הפניה מיועדת גם להן.**

III. **תשאיר לנו שפה עילגת,** אם ימנעו הכותבים שימוש בצורות המבchinות בין זכר לנקבה.

(1) ציין את מספרו של המשפט שהפסוקית התוחינה בו איינה פסוקית תנאי.

(2) ציין את התפקיד התחרبي של המשפט שאט מספרו ציינית.

ב. לפניך משפט.

אם נשתמש בצורות נקבה גם בפניה לגברים, נDIGISH את ההדרה.

כתב מחדש את המשפט: המר את מילת השעבוד "אם" במילת השעבוד "אילו", ושנה את המשפט בהתאם.

ג. לפניך משפט.

המתנגדים לפניה בגוף שני רבים, שפונה לגברים ולנשים יחד, טוענים שפניה כזאת אינה אישית מספיק,

אבל בעני>RIBIM היא עדיפה על פניה הפניה בגוף שני יחיד, שמידרה חצי מהאוכלוסייה.

כתב על פי משפט זה שלושה משפטיים פשויטים, שבכל אחד מהם הנושא התחרבי יהיה הפניה בגוף שני רבים.

השפט מודיע על פי הצורך.

(1)

(2)

(3)

تلישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ורقة قد يؤדי إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הbhעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

11. לפני ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה.
- I. לפי האקדמיה ללשון העברית, המוסד העליון למדע הלשון העברית, צורת הזכוריפה גם לנΚבה.
  - II. הארגונים הבין-לאומיים – האו"ם והפרלמנט האירופי – פועלים לקידום שימוש בשפה שוויונית.
  - III. ההצעה השלישית היא שימוש בשתי דרכי הפניה – בזכר ובנקבה גם יחד.
  - IV. האפליה הנחקרה ביותר בשנים האחרונות היא האפליה המגדנית בתחום **התעסוקה**.
- A. מתח קו מתחת לכל תמורה בכל אחד מן המשפטים.
- B. השלם את הטבלה שלפניך: כתוב את המילה/המילים שהתמורה ממירה בכל אחד מן המשפטים, וציין את התפקיד התחבירי שלהן.

המשפט	המילה/המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה/המילים שהתמורה ממירה
משפט I		
משפט II		
משפט III		
משפט IV		

- ג. באיזה מן המשפטים I–IV התמורה היא תמורה מצטצמת? הסבר את קביעותך.
-

- ד. על פי **משפט I**, נסח משפט שני מן התמורה ומין המילה/המילים שהיא ממירה.
-

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

- . א. לפניך שני משפטים, וביהם צורות ביןוני מסוימות בכו.
- I. **גם חוליפם וגם חולות מאושפזים בבתי חולים.**
- II. **צורת הכתיבה "שומר/שומרית" פסולה מושם שהיא גורמת לכתיבת מעורפלת ומבלבלת.**

השלם את הטבלה שלפניך: צין את חלק הדיבור ואת התפקיד התחבירי של כל אחת מצורות הבינווי המופיעות בכו במשפטים.

התפקיד התחבירי	חלק הדיבור	המילה
		חולים
		מאושפזים
		מעורפלת ומבלבלת

- . ב. לפניך שני משפטים.
- I. **חוק שוויון ההזדמנויות מכיר בהשפעה של השפה על המיציאות, ולכן הוא מחייב ניסוח שוויוני של מודעות "דרושים/דרשות".**
- II. **כל האמצעים הלשוניים כשרים גם אם הם מציעדים את העברית בדרך אחרת.**
- (1) צין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.
- (2) צין את הקשר הלוגי בכל אחד מן המשפטים, והעתק מכל משפט את מילת/מילות הקישור המצביעת את הקשר הלוגי.

משפט I – הקשר הלוגי: _____

מילת/מילות הקישור המצביעת את הקשר הלוגי: _____

משפט II – הקשר הלוגי: _____

מילת/מילות הקישור המצביעת את הקשר הלוגי: _____

. ג. לפניך משפט.

התמרורים המנוסחים בלשון זכר פונים גם לנשים.

הmr את המשפט במשפט מורכב בעל פסוקית ויתור.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחין

פרק ג': מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמיש שאלות, 13-17 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלק, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

13. לפניך כתע ובה מילים מודגשתות.

האי-התאמה בין צורת הפניה ובין המגדר שלנו צורמת, **מִקּוֹמֶת וְמַעֲוָרֶת** הרוגשה של זלזול ו**הַדָּרָה**, **מִהָּיוּה** מחסום של ממש בדרך לשינוי מגדרי. כללים הגורמים להדרת אנשים דינם **לְהַשְׁתַּנוֹת**. השפה משקפת את פני החברה ו**מִכּוֹנֶת** אותם. בשליל מי **רוֹצֶות** ורוצים לכונן חברה שוויונית ו**מִכְילָה**, כל האמצעים הלשוניים כשרים, لكن בלשון **כְּתֻובָה** נוצרות דרכי הבעה חדשות.

א. לפניך טבלה ובה מילים מן הקטעה. ציין את השורש ואת הבנייה של כל מילה.

המילה	השורש	הבנייה
מִהָּיוּה		
לְהַשְׁתַּנוֹת		
רוֹצֶות		
מִכְילָה		
כְּתֻובָה		

ב. שלושת הפעלים: **מִכּוֹנֶת**, **מִקּוֹמֶת**, **מַעֲוָרֶת** שבקטעה, נוטים באותו הבניין ובאותה הגורה.

- (1) כתוב פועל הבניי מאותו השורש, הגוף והזמן של הפועל **מִכּוֹנֶת**, אך נוטה לבניין הפועל.
- (2) כתוב פועל הבניי מאותו השורש, הגוף והזמן של הפועל **מִקּוֹמֶת**, אך נוטה לבניין קל.
- (3) כתוב פועל הבניי מאותו השורש, הבניין, הגוף והזמן של הפועל **מַעֲוָרֶת**, אך נוטה על דרך גוררת השלמים.

ג. (1) ציין את השורש של המילה **הַדָּרָה**.

(2) ציין את המשקל של המילה **הַדָּרָה**.

(3) מבין המילים שלפניך הקף את המילה מִגְזָרֶת הַשְׁלָמִים הנוטה באותו המשקל של המילה **הַדָּרָה**.

תקינה, התמדת, התרה, פלפלת

המשך בעמוד 17/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נסחים

14. א. לפני משפט ובו מילים מודגשות.

נִכְחָתִי בכוון בנושא כתיבה שוויונית, **נוֹכְחָתִי** לדעת כי כתיבה שוויונית משפרת את מעמדן של הנשים, אף כי כמה מן המשתתפים טוענו שאי אפשר **לְהַזְכִּיחַ** זאת.

- (1) מבין המילים המודגשות הקף את המילה היווצאת דופן מבחן השורש שלה.
- (2) ציין את השורש של המילה היווצאת דופן.
- (3) ציין את השורש המשותף למילים האחרות.
- (4) ציין את המבנה של כל אחד מן הפעלים.

להזקיח   **נִכְחָתִי**

בטבלה שלפניו שני משפטים, בהם מילים מודגשות. השלם את הטבלה.

המשקל / הבניין	השורש	חלק הדיבור	המילה
			התנהגותו של אדם מעידה על אופיו.
			aphael מעידה קללה עלולה להיות מסוכנת לאנשים מבוגרים.

ג. לפני קטע ובו מילים מודגשות.

מה **נִשְׁיבָּה** לאלה אשר **בָּאִים** אל האקדמיה ללשון העברית ודורשים שהיא תיתן פתרון לשוני למי שאינם יכולים או אינם **מענִינִים** להגדיר את המגדיר שלהם? הרי בעברית אין דרך **לְהַפְנֵעַ** מצוון המין.

- (1) ציין את השורש ואת הגען של כל אחד מן הפעלים שלפניו.

נִשְׁיבָּה השורש: _____ הגוע: _____

בָּאִים השורש: _____ הגוע: _____

- (2) ציין את המבנה של הפועל **מענִינִים**.

(3) הקף את צורת העטید של שם הפועל **לְהַפְנֵעַ** בגוף מדבר.

יפְנֵעַ, **אֲפְנֵעַ**, **אַפְנֵעַ**, **הַפְנֵעַ**

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 11281 + נספחין

לפניך כתע ובו מילים מודגשות.

בלשון העברית אין **פָנוּי** גוף נטול מין דקדוקי, וכל **מִצְוֹת** התנ"ך מנוסחות בלשון זה. גם בימינו ה**פָנִיה**: "אל **תֹזֵיא** ראש וידיים מבعد **לְחַלוֹן**" היא פניה לנשים ולגברים. על פי **המִצְוי** בלשון המקרא, יש צורות רבים לזכור ולנקבה. בניסוח **מִשִּׁיםָה** לתלמידים השימוש בלשון רבים מקופה את **תְּחִוּשָׁת הַאֲפֶלִיה**, למשל "למדנו את המושג דימוי, נعبرו **לְדִיוֹן** במושג מטופורה".

א. לפניך רשימות מילים מן הקטע ולאחריה טבלה. מיין את המילים שברשימה בטבלה לפי הגזרה.

פָנוּי, מִצְוֹת, פָנִיה, תֹזֵיא, מִצְוי, אֲפֶלִיה

גזרת נחי ל"א/ה	גזרת נחי ל"א/ה

- ב. (1) ציין את הגזרה המשותפת לשתי המילים **תְּחִוּשָׁה** ו**מִשִּׁיםָה** המודגשות בקטע.
 (2) מבין המילים שלפניך הקף את המילה שמשקל לה זהה למשקל של המילה **מִשִּׁיםָה** המודגשת בקטע.
מִדִּינָה, מַרְידָה, מַעַילָה, מַדִּידָה
 (3) מבין המילים שלפניך הקף את המילה שמשקל לה שונה מן המשקל של המילה **תְּחִוּשָׁה** המודגשת בקטע.
תְּלוּנָה, תְּפֻוָּה, תְּפַוֵּצָה, תְּעוּדָה

- ג. המילים **פָנוּי, פָנִיה** המודגשות בקטע נוטות במשקל שמות הפעולה.
 (1) ציין את הבנייה של כל אחת מהן: **פָנוּי** _____, **פָנִיה** _____.

- (2) לעיתים שם הפעולה איןנו נוטה באותו הבניין של הפועל שאת פעולתו הוא מתאר. השלם את המשפט שלפניך.

- המילה **דִּיוֹן** נוטה במשקל שם הפעולה של בניין _____, אולם היא מתארת פעולה של פעלים בבנייה _____.

- (3) מבין הזוגות שלפניך הקף את שני הזוגות שגם בהם הבניין של שם הפעולה איןנו זהה לבניין של הפעול.
הָגֵר — הַגִּירָה, נְתָק — הַנְּתָקָה, הַבִּין — הַבְּנָה, כְּבָשׂ — כְּבָשׂ
 המשך בעמוד 19/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

.16. א. לפניך רשימות מילים בצורת נקבה.

רִפְצָת, מִדְרִיכָה, אַלּוֹפָה, שְׁדֶרֶגֶת, עֹורֶכֶת

- (1) ציין מעל כל אחת מן המילים שברשימה את המשקל של צורת הזכר.
_____
- (2) על פי רשימות המילים, ציין שלושה צורני נקבה שונים.
_____
- (3) העתק מן הרשימה שתי מילים בצורות הבנייה.
_____
- (4) הסבר במה שונה דרך התוצרה של המילה **פְּסִינְטָרָן** מדרך התוצרה של צורות הזכר של המילים ברשימה.
_____

.ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגם פועל.

ציין ליד כל משפט את תפקיד האות נו"ן בפועל המודגם.

- (1) לשון המקרא המאוחרת **נִטְרֵלָה** את ההבדלים בין המינים בצורות רבים.
_____
- (2) הדלת **נִטְרֵקָה** בחזקה.
_____

.ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשות שתי מילים. בכל משפט **הקו** את המילה המתאימה למשמעות המשפט.

- (1) הרעיון של כתיבה מגדרית אינו **נִרְאָה / נִרְאָה** מופרך כיום.
- (2) ארגוני הנשים **מְחוֹי / מְחוֹאוֹ** על ההחלטה החדשה.

עברית: הבנה, הbhva ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחין

. א. לפניך קטע ובו מודגשות מילים שמויפה בהן האות תי.

אילו היינו **מתקנים** את השפה, בודאי היינו **מוניינים** על התופעה של מין דקדוקי בשם המספר ובשמות עצם שאין להם מין ביולוגי. אבל **הברית**, כמו כל השפות **הטבעיות** בעולם, **מתפתחת** מתוך שלבים מוקדמים שלה, לפי **חוקיות פנימית** שירשו הדוברים מהוריהם.

(1) מבין המילים המודגשות העתק שתי מילים שהאות תי בהן היא שורשית, והקף בכל מילה שהעתקת את תיו השורשית.

_____

(2) מבין המילים המודגשות העתק שם עצם שהאות תי בו היא מוספית של משקל.

_____

(3) מבין המילים המודגשות העתק מילה שהאות תי בה היא חלק מצורן הגזירה הסופי.

_____

בטבלה שלפניך שני משפטים, וביהם פעלים מודגשים. השלם את הטבלה (במקומות הלבנים בלבד).

הפעלים	השורש	הבנייה	שם הפועל	שם הפעולה
שפות מתפתחות לפי חוקיות <u>ישראל</u> הדברים שלhn.				
יש קבוצות שלא <u>ישראל</u> לפנין להקל של גברים ונשים בלשון זכר.				

. ג. לפניך משפט, ובו שתי מילים מודגשות.

אי אפשר **לכפות פתרון** כזה על הציבור.

(1) כתוב את שם הפעלה של שם הפועל **lcפות**.

(2) במשפט שלפניך הקף את המילה הנוטה באותו המשקל של המילה **פתרון**.

הניסיון לייצור שוויון מגדרי בשפה עלול להסתיים בכישלון.

. ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת.

• כדי שלא אחטא **בלשוני** אני חייב לברר את העבודות.

• הדיון בשאלת העברית המגדרית אינו רק דיון **בלשוני**.

הקפ את המילה שבה הצורן הסופי הוא צורן גזירה, ונמק את קביעתך.

/במהרשך דפי טויטה/

בhasilcha!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

טיווטה

עברית: הבנה, הלשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

טיווטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיז תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

בנין
בעה
לשון
קיז תשפ"א
מס' 11281
נספחים

**mdbkt mshgih
mlchqta mrqab**

"**איתך בכל מקום, גם בברורות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארץית**"
"معك في كل مكان، وفي البحروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشباب القطري"

**נספחים: נספח 1 — מאמרים ונספח 2 — דף עזר לנבחן
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
קיז תשפ"א, מס' 11281**

נספח 1 – מאמראים

לפניך שלושה מאמראים.

קראו אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

מורים/ות יקרים/ות

מאת יהודה איזנברג

פסקה א בלשון העברית לכל חֲפֹץ, אדם או בעל חיים יש מין דקדוּקי – או זכר או נקבה או שניים, ואין כינוי גוף נתול מין דקדוּקי, כמו זו באנגלית. ומה עשוים כשייש צורך לפוצח שבה גם זכרים וגם נקבות? הלשון העברית פתרה את הבעיה הזאת פתרון טכני – משתמשים בצורת הזכר. צורת הזכר היא הצורה הלא-מוסמנת⁽¹⁾, הצורה הבסיסית והיסודית.

פסקה ב מסיבה זו כל מצוות התנ"ך מנוסחות בלשון זכר, והן מכונות לזכר ולנקבה גם יחד. כך למשל, הציווי "כבד את אביך ואת אמך" אינו פונה רק לזכרים, אלא לכל. גם העברית המודרנית הלכה בדרך זו, וצורת הזכר בה מתייחסת הן לזכר הן לנקבה. כך למשל, הפוניה "אל תוציא ראש וידים מבעד לחלון" היא פונית לנשים ולגברים.

פסקה ג התנועה הפמיניסטית⁽²⁾ הchallenge לקדש מלחמה נגד השימוש בצורת הזכר כלשון פונית לכל, אף על פי שצורה זו מתייחסת לשני המינים בשל היותה הצורה הלא-מוסמנת.

פסקה ד משרד החינוך מציע למורים סדרה של פתרונות ניסוח כדי שהפונית לתלמידים תהיה שוויונית לזכר ולנקבה. במסמך מטעם משרד החינוך הוצעו שלוש דרכי אפשרויות לניסוח פונית מכלילה יותר לתלמידים, והדרך הראשונה, שלבסוף משרד החינוך היא גם הטובה ביותר, היא שימוש בלשון רבם. מומלץ להשתמש בלשון רבם בשאלות ובתשובות לתלמידים. לפי משרד החינוך, "אך על פי שאל בלשון רבים יש הבחנה דקדוקית בין זכר לנקבה, יש הסכמה שהשימוש בלשון רבים מתקה את תחושים האפליה לעומת השימוש בלשון יחיד בצורת זכר". אך מה יקרה אם מורה ישאל (תשאל) בבחן שאלת כזו: "סכמו את המאמר", ושני תלמידים יסכמו את המאמר יחד? האם יכול המורה לפסול את עבודה התלמידים משום שם כתבו אותה יחד?

פסקה ה האפשרות השנייה שהציע משרד החינוך היא לנוקוט ככל האפשר פעלים בגוף ראשון ביחיד וברבים (שמرتטי, שמורנו), ובגוף שלישי ברבים בעבר ובעתיד (שמרו, יישמרו) – שכן צורות אלה שוות לזכר ולנקבה. לדוגמה: "למדנו" (ולא למדתם או למדתן) את המושג דימוי, נעבר עתה לדין במושג מטפורה". אך איו שפה דלה תישאר לנו אם הכותב ייאלץ להימנע משימוש בצורות שיש בהן הבחנה בין זכר לנקבה?

* מעבד על פי איזנברג, יהודה, מורים/רות יקרים/ות. מכללת הרצלג דעת – לימודי יהדות ורוח. אוחזר מר' זו.i.daat.ac.il.

(1) הצורה הלא-מוסמנת – צורת היסוד, הצורה הניטרלית של המילה. למשל, צורת הזכר היא הבלתי מסומנת (שםך, כתבה), ואילו צורת הנקבה היא המסומנת (שםנה, כתבה).

(2) התנועה הפמיניסטית – תנועה הדגלת במתן שוויון זכויות לנשים.

פסקה 1 הצעה שלישית היא לנקט את שתי דרכי הפניה – זכר ונקבה – גם יחד, לדוגמה: "שמור/שמרי". צורה זו מסרבלת את הכתיבה, נוגדת את רוח הלשון העברית, והיא פסולה משום שהיא גורמת לכתיבת מעוורפת ומבבלת. האומנם אפשר לכתוב: "תלמידים/ות חיבים/ות להגשים את עבודותיהם/ן עד מחר, ואם לא, יופחת להם/ן ציון?"?

פסקה 2 ואולי נציגו למשרד החינוך ולתנועה הפמיניסטית גם יחד שלא להתחיל את המלחמה בפניה לתלמידים בספריה הלימוד. התנ"ך כתוב בלשון זכר. מדוע לא תתקנו אותו קודם? ואחריו אולי גם את ספר החוקים של מדינת ישראל, הכתוב בלשון זכר? הרי מה שטוב בספר החוקים של מדינת ישראל טוב גם בספריה הלימוד. כאשר יש צורך לכתיבת כתיבה בהירה וממצאה, אין מנוס מלכתיבת בצורה העתיקה והמובנת: צורתה הזכר, שהיא הצורה הלא-מוסמנת.

מאמר 2

למה חשוב לכתוב לכולטם? מאת דפנה איזנרייך

פסקה א בשפה העברית יש לפעלים ולכינויי גוף מין דקדוקי. כך גם לשמות עצם, גם אם הם מצוינים חפצים או מושגים נטולי מין או מגדיר⁽¹⁾ מעצם טבעם, ואין בעברית הטייתה גוף ניטרלי כמו it או sis באנגלית.

פסקה ב לפי הכללים שקובעת האקדמיה ללשון העברית, הגוף הרשמי בישראל המוסמך להחלטת החלטות בנוגע לשפה העברית, "צורת הזכר בעברית משמשת לא רק לזכר. היא גם הצורה שאחננו נוקטים כשאין לנו צורך להבחין במין – כלומר היא גם הצורה הסתמית, הניטרלית, הפונה גם לזכר וגם לנקבה. על כן צורת הזכריפה גם לנקבות, מה שאין כן צורת הנקבה: זו מצוינת רק נקבה ומצויאה את הזכר".

פסקה ג אבל "זכר סתמי" אינו סתמי כלל. הוא גורם להדרה של נשים, נערות וילדים מן השפה, וכך תורם גם להדרתן מן החברה. כל פניה "סתמית" בלשון זכר מאלצת נשים לתהות – האם הפניה הזאת מיועדת גם לנו? הא-התאמה בין צורת הפניה ובין המגדר שלנו צורמת, מקוממת ומעוררת הרגשה של זלזול והדרה, ולבסוף גם פוגעת במסר ובחוויה הרגשית שהмуוענים מבקשים ליצור.

פסקה ד יתרה מכך, הכל זהה מוביל למצבים מגוחכים. למשל, כשנשים רוצחות לתאר פעולות או מצבים פיזיולוגיים הקשורים לגוף שלهن, הן אומורות משפטים כמו "איך מיניקים?" (במקום "איך מיניות?") או "כשאתה יולד..." (במקום "כשאת يولדת").

פסקה ה לצערנו, למצב הזה יש השלכות נוספות. מחקרים מהארץ ומהעולם מעידים כי אופן הפניה משפיע על החיים של נമונות וنعمנים: הוא יוצר הבדלים מגדריים בתפיסה העצמי, במערכות. במחקר השוואתי שבחן אם יש קשר בין השפה ובין מידת האישיות המגדרי בחברה, נמצא כי במדינות שבהן השפה היא בעלת מין דקדוקי (כמו עברית), יש פחות שוויון בין נשים לגברים, במיוחד בתחום הכלכלה.

* מעובד על פי איזנרייך, ד' (מאי 2020). לכתוב לכולטם – המדריך לכתיבת שוויונית וניטרלית-מגדרית. דברו אליו.
אווחר מד' dabrueleyn.org.il.

(1) מגדר – המין, זכר או נקבה, בעיקר מנוקדות מבט חברתי ותרבותתי.

פסקה १ מחקר שנערך בישראל בוחן את השפעת נוסח הפניה על הביצועים במבחנים במתמטיקה ובהבנת הנקרה. החוקיות מצאו כי במבחנים שנוסחו בלשון נקבה היו הישגיהן של הנשים גבוהים יותר בהשוואה להישגיהן במבחנים שנוסחו בלשון זכר.

פסקה २ מחקרים אלה מעידים כי נוסח הפניה חשוב לא רק מבחינה סמלית, אלא יש לו גם השפעה על הישגים, עמדות, תפיסות ומעשים. מכיוון שכך, ההדרה הלשונית מהוות מחסום של ממש בדרך לשווון מגדרי.

פסקה ३ ברוחבי העולם כבר מכירים בהשלכות של האפליה בשפה על החברה ונוקטים צעדים של ממש כדי לצמצמה. ארגונים בינלאומיים, כמו האו"ם והפרלמנט האירופי, פועלים כדי לפחות שימוש בשפה שוויונית. בשודיה הוכנס לשפה באופן רשמי כינוי גנוי ניטרלי מלבד כינוי הגוי הוא והיא, ובמדייניות דוברות ספרדית יש שימוש גובר בסיווג ניטרלי במקום בסיווגות זכר ולנקבה.

פסקה ४ בישראל, כאמור, העמדה הרשמית של האקדמיה ללשון העברית היא שלפי "דרךה של העברית", צורת הזכר טובת לנשים, אך לא להפר, ולכן אפשר להסתפק בצורת הזכר גם בפנייה לקהל מעורב. עם זאת, חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, למשל, מכיר בהשפעה של השפה על הממציאות, ולכן מחייב ניסוח שוויוני של מודעות דרושים/דרשות.

פסקה ५ אני עצמי מאמינה שככלים המדירים א.נשים⁽²⁾ הם כלללים לא טובים, ולכן דינם להשתנות. השפה משקפת את פני החברה ומוכננת אותן, וכך זה אכן טבעי שכלל שיש יותר שוויון לנשים בפועל הוא יתבטא גם בשפה. יתרה מכך, בזכות מי שרוצות ורוצה לכונן חברה שוויונית ומכלילה, כל האמצעים הלשוניים כשרים, גם אם הם מציעדים את העברית בדרך אחרת מזו שהאקדמיה ללשון רואה בה את "דרךה של העברית". לכן באופן טבעי נוצרות בעברית, וביחaud בלשון הכתובה, שלל דרכי הבעה לגישור על הפער שהשaireה האקדמית ללשון בין הchlוטותיה ובין הממציאות.

(2) א.נשים – צורת כתיבה בלתי תקנית, שנועדה לשיקף התייחסות מכלילת רב- מגדרית.

מאמר 3**השווון המגדרי, הלשון העברית והאקדמיה**

מאת רונית גדי

פסקה א אל האקדמיה ללשון העברית מגיעות פניות בעניין השווון המגדרי⁽¹⁾ זה כמו עשרים. הדريשה היא שהאקדמיה תפעל לשווון מגדרי של העברית מtower ההנחה שכאשר יהיה שוויון מגדרי בשפה, תחול התקדמות במקומן של הנשים בחברה, הנחה שספק אם מישחו יכול להוכיח אותה.

פסקה ב מה לעשות ובשפה שלנו (כמו בשפות רבות אחרות) המין הדקדוקי קיים בכלל: לכל שם עצם יש מין דקדוקי (אדמה, אויר), ובכל מערכת הנכיה יש צורות בעלות מין דקדוקי – פעלים, שמות תואר, כינויוויות ועוד.

פסקה ג אילו יכולנו לתכנן את השפה כמו שמתכוונים בניין, בודאי היינו מוותרים על המין הדקדוקי של שם המספר ושל שמות עצם שאין להם מין ביולוגיה. אבל העברית, כמו כל הלשונות הטבעיות בעולם, מתפתחת מtower שלבים מוקדמים שלה, לפי חוקיות פנימית שירשו הדברים מהוריהם.

פסקה ד כאמור, יש מין דקדוקי בעברית, וכך צורך חיוני בלשון סטטמיט הפונה לכלום. בעברית (כמו בשפות אחרות) הלשון הסטטמיט היא לשון זכר, החל בציויו "כבד את אביך ואת אמך" במקרא וכלה בתמורות "עוצר" ו"האט" בימינו, המנוסחים בלשון זכר ופונים גם לנקבה. כך גם בלשון רבים: ילדים וילדים לומדים בגין **ילדים** (ולא בגין **ילדים** ו**ילדות**) וחולמים וחולות מתaszפזים בבתי חולים (ולא בבתי חולים וחולות). מי שմבקש להכפיל את הצורות יתעיף עד מהרה,ומי שمبקשת לפנות פעם בלשון נקבה ופעם בלשון זכר לא תחזיק מעמד לאורך זמן, ומכל מקום אי אפשר לכפות פתרון כזה על הציבור.

פסקה ה אם יש כיוון של פתרון, הרי הוא שימוש בצורה הרבים לשני המינים. צורות כמו "כתבו", "יכתבו", יפות גם לזכרים וגם לנקבות. אומנם במקרא יש צורות רבים לביטן לנקבה, למשל "תכתובנה" ו"כתובנה", אולם בלשון חז"ל נעלמו הצורות האלה, ושימוש רק הצורות הזכריות "יכתבו", "תכתבו" ו"כתבו". אם כן ניסוח כמו "הدلות יסגרו" (במקום "הדלות תיסגרנה") תקני לחלוון בימינו.

פסקה ו אבל מטעמי פמייניזם לשוני יותר ויתר החלו להdagש את עניין המגדר בשימושי הלשון השונים. אף התפתחו דרכים חדשות לסימון המגדר הכפול, כגון "כותבותים", "הטן", "א.נשימים", ובמקביל החל שימוש בצורות נקבה המכונאות גם לזכרים, ועוד המצאות מהמצאות אחרות. המגמה שלפיה מדגשים את צורות הנקבה מוביילה בהכרח להדגשת ההדרה במקום לצמצמה.

פסקה ז ואולם מלבד התביעה הפמיניסטית להנichi את הנשים בעברית, באים אל האקדמיה בתביעה חדשה: לנו לנו פתרון לשוני למי שאינם יכולים או אינם מעוניינים להגדיר את המגדר שלהם! ומה נשייב להם? הרי בעברית אין דרך להתחמק מציוון המין (חו"ז מכמה ניסוחים כמו "אפשר ל'", שיכולים לפתור אוליஅחו"ז אחד מכל ההקשרים).

פסקה ח האם אפשר לנטרל את המין הדקדוקי בעברית? או לחלופין: האם אפשר להפוך את מין הנקבה למין הסטטמי בעברית? אני מסופקת. מכל מקום מה שקרה בתחום זה בלשוננו לא יבוא מtower החלטה ממשית ולא יוכל לבוא מtower החלטה כזו. **השינויים – אם יהיו – יצמחו מtower דובי/ות השפה.**

* מעובד על פי גדי, ר' (אוקטובר 2017). השווון המגדרי, הלשון העברית והאקדמיה. **האקדמיה ללשון העברית.**

אווחר מ- hebrew-academy.org.il

(1) שוויון מגדרי – שוויון בין גברים ובין נשים.

נספח 2 – דף עזר לנבחן

טבלת התנוועות

	התנוועות הקטנות	התנוועות הגדלות	התנוועות החטופות
a	פֶתַח	קְמִץ	חֲטָף פֶתַח
e	סְגֻול	צִירִי חֲסֵר	חֲטָף סְגֻול
i	חֲירִיק חֲסֵר	צִירִי מֶלֶא	חֲטָף חֲירִיק
o	קְמִץ קָטָן	חֲולָם חֲסֵר	חֲטָף קְמִץ
u	קוּבּוֹק	שָׁוּרוֹק	חֲטָף קָטָן

טבלת הגוף

	גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מְדָבֵר	נוֹכֵח	נִסְתָּר
יחידה	מְדָבְּרַת	נוֹכַחַת	נִסְתָּרָת
רבים	מְדָבְּרִים	נוֹכְחִים	נִסְתָּרִים
רבות	מְדָבְּרֹת	נוֹכְחוֹת	נִסְתָּרֹות

חקקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי הבהעה במשפט: משפט חיוי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחה/מחובר)

סוגי הנושאים: נשוא פועל (לרובות נשוא מורחבי), נשוא שמנி, נשוא קיומי (דמוני פועל: יש, אין)

התקפדים התחביריים במשפט: נשוא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, יותר

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פניה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נשוא סטמי, חלק ייחודי, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, יותרו, תנאי

תורת הצורות

בנין הפועל: קל-פעיל (פועל), נִפְעָל (נפעל), הַפְעִיל (הפועל), הַפְעָל (הפעיל), פְעָל (פועל), הַתְּפָעָל (התפעל)

זרות הפועל והשם:

גוררת השלמים, גורת המרובעים

גוררות החסרים (העלולים): חסרה פ"ג (חפ"ז), חסרה פ"ג (חפי"ז), חסרה פ"ג (חפ"ג)

גוררות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"ג/ו (נפ"ג/ו), נחי ל"י/ה (NEL"Y/H), נחי ל"א (NEL"A), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

גוררת הכהולים (ע"ע)

דרכי תcroftת המילים:

גיזרה מסורתית: שורש ומשקל

גיזרה קוויות: בסיס וצורה, הלחם בסיסים, ראש תיבות (נטראיקון)

סוגי צורנים: צורן גיזרה, צורן נתיחה